

VERKSAMHETSBERÄTTELSE MALMÖ UNIVERSITETSBIBLIOTEK

2024

Inledning

Detta år inleddes med att fira ett avslut. Det handlade om att fira att vi gjort klart en bok. En bok som kom till för att fira att vi, liksom resten av universitetet, fyllde 25 år 2023. Boken beskriver ett lärosätesbiblioteks framväxt och alla verksamhetsgrenar, funktioner och människor som utgör ett samtida universitetsbibliotek. På ett plan känns det längesedan vi skålade för vår bok och Allas bibliotek vår berättelse, samtidigt känns det som alldeles nyss. Boken och erfarenheterna av att skapa något tillsammans är med oss fortfarande. Att genom text och bild beskriva vad vi gör och vad vi är, den reflekterande praktiken, tror jag är viktigt. Vi ser och förstår vad vi gör genom att skriva, presentera och samtala om våra olika bidrag till att skapa ett bibliotek som är rätt här och nu. Vi utforskar, lägger till och drar ifrån hela tiden i verksamheten för att möta våra användares behov och samhällets och omvärldens utveckling.

En verksamhet som är ny och som inte fick så mycket plats i boken är arbetet med läsfrämjande. Under 2024 blev det tydligt att bokcirkelarna med studenter, Mau Reads, ska vara en ordinarie verksamhet och att de skapar både läslust och gemenskap. I synnerhet skapas en infrastruktur för läsning som behövs i en tid när ungas läsvanor diskuteras till och med på regeringsnivå. Det är ett tydligt exempel på vilken viktig roll bibliotek har i en tid som är satt i gungning. När jag skriver detta lever vi i en orolig värld där demokratins värden och akademisk frihet ifrågasätts. Då är det bra att veta att vårt uppdrag är att se till att kunskap finns tillgänglig och att biblioteken är en öppen plats att mötas på. Under 2024 upprätthölls biblioteket som en del i det demokratiska samhället genom att vi gjorde en tidskriftsupphandling för att tillgången till tidskrifter ska säkras, vi arbetade med en förstudie för att byta till ett bibliotekssystem med bättre förutsättningar, vi bidrog till Malmö stads Förbjuden kultur-vecka och uppmärksammade förbjudna böcker som ett av många öppna arrangemang under året, vi samarbetade med forskare och lärare när det gällde informationssökning för forskningsprojekt och studenternas medie- och informationskunnighet, vi utvecklade tillgången till den fysiska samlingen genom att undersöka hur det fysiska materialet kan lyftas fram på nya sätt, vi hanterade frågor om öppen tillgång till publikationer, hjälpte forskare med utgivning av tidskrifter och böcker och etablerade kärnfacilitet för forskningsdata och data-analys.

Allt detta är Malmö universitetsbibliotek, men det är inte allt. Det går helt enkelt inte att beskriva allt som gjorts och pågår på ett rättvisande vis, men ett är säkert och det är att kompetensen och engagemanget som alla medarbetare bidrar med är det som gör biblioteket till en infrastruktur som behövs i omskakande tider.

Sara Kjellberg

Invigning av SERIEHYLLAN med Gunnar Krantz, konstnärlig professor i visuell kommunikation och bibliotekschef Sara Kjellberg i september 2024

DIGITAL OCH ÖPPEN TILLGÅNG

År 2024 var sista året med bibliotekssystemet Sierra som varit i bruk länge. En projektgrupp ägnade mycket tid åt förarbetet inför systembytet och landade slutligen i att vi ska använda Koha. En av anledningarna till beslutet var att cirka 20 lärosäten i Sverige redan har detta system och det främjar såväl samarbete och utveckling som kompetensförsörjning. Koha, som har öppen källkod, kommer att implementeras under 2025. I förstudien ingick också att upphandla drift, support och implementering.

Ett annat stort arbete under 2024 var upphandlingen av tidskriftsagent. Det blev samma agent som vi tidigare haft, Prenax, som vann upphandlingen.

Flera medarbetare har varit engagerade i att utforska vad Rights retention strategy skulle innebära för Malmö universitet. Termen innebär kortfattat att man behåller rättigheten att lägga upp vetenskapliga publikationer i lärosätets publikationsdatabas och kan göra dem omedelbart öppet tillgängliga. Det är en modell för öppen tillgång som inte används i Sverige, men utnyttjas i bland annat Storbritannien, USA och Norge. Rights retention strategy har inte införts på Malmö universitet, utan bibliotekets arbete innebar en ökad förståelse för utmaningar och möjligheter med denna form.

Den kunskapen intresserade även Bibsam, eftersom ingen annan gjort någon liknande genomlysning i Sverige tidigare, och därför resulterade arbetet också i flera presentationer nationellt.

Publiceringsfonden skapades för några år sedan för att ge bidrag åt de forskare som vill publicera sig öppet tillgängligt i tidskrifter eller vid förlag som tar ut en avgift som exempelvis inte ingår i Bibsamavtalen. Biblioteket administrerar fonden som varit mycket uppskattad. Men under 2024 beslutade de stora forskningsfinansiärerna att de skulle betala all publicering i Sverige knuten till vissa av de förlag som forskarna brukar söka medel för att publicera sig i, exempelvis Frontiers och PLOS. Detta har troligen betydelse för att Publiceringsfonden inte har utnyttjats i lika hög grad som tidigare.

**Biblioteket har registrerat
drygt 1400 forskningspublikationer
i DiVA (Digitala vetenskapliga arkivet)
under 2024.**

**I slutet av 2024 hade Malmö universitet
25 transformativa avtal.**

MEDIE- OCH INFORMATIONSKUNNIGHET INTEGRERAT I ALLA UTBILDNINGAR

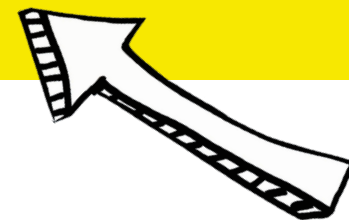
Under 2024 fortsatte översynen av bibliotekets utbildningsstöd. Det innebar att alla undervisande bibliotekarier deltog i workshoppar och samtal, och resultatet blev tre lärarlag som arbetar fakultetsvis. I den nya organisationen finns också två samordnare av utbildningsstödet och tanken är att dessa ska bytas ut ungefär vartannat år. Översynen har även lett till att alla undervisare ingår i endast ett lärarlag i stället för två. Det var ett önskemål från de undervisande bibliotekarierna, som ville ha större möjlighet att koncentrera och fördjupa sitt arbete.

Talboksverksamheten fortsätter att öka och tar mycket tid i anspråk för flera medarbetare. Värt att notera är dock att det framför allt är bibliotekets handledningar som blir fler. Antalet aktiva användare av Legimus ligger på en mer konstant nivå, strax över 2000 personer.

8 237 studenter har deltagit i bibliotekets undervisning under 2024.

Biblioteket har också haft bokad sökhjälp vid 279 tillfällen med studenter. Antalet deltagare är dock fler eftersom det ofta är två, ibland fler, personer med på sökhjälpen.

TYDLIGT FORSKNINGSSTÖD

De senaste åren har biblioteket varit drivande i forskningsdataarbetet på universitetet. Arbetet har lett fram till att olika funktioner både från universitetsbiblioteket och gemensamt verksamhetsstöd har samlats för att erbjuda lärosätets forskare individuellt expertstöd i en kärnfacilitet för forskningsdata och dataanalys. 2024 var stödet i forskningsdatahantering, dataanalys och forskningsnära IT på plats i kärnfaciliteten med hemvist vid universitetsbiblioteket.

Under året började universitetet också använda en justerad resursfördelningsmodell för den bibliometriska komponenten, där även norska listan och konferensbidrag räknas in. Universitetsbiblioteket tar fram underlaget, modellen införs stegvis och kommer att vara helt på plats 2029.

Antalet sökhjälpstillfällen för forskare ökar stadigt. Under 2024 var ökningen drygt 20 procent jämfört med året innan. Även antalet sökuppdrag, där forskare och bibliotekarier arbetar tillsammans med en större sökuppgift, ökar något för varje år – 2024 utfördes 13 sökuppdrag.

Biblioteket har haft bokad sökhjälp med forskare vid 92 tillfällen under 2024. Antalet deltagare är dock fler eftersom det ofta är två, ibland fler, personer med på sökhjälpen.

BIBLIOTEKET SOM SOCIAL INFRASTRUKTUR

När biblioteket började med skönlitterära bokcirklar för studenter för flera år sedan var det en helt ny verksamhet på Malmö universitetsbibliotek och relativt ovanligt på svenska bibliotek inom högre utbildning över lag. Många andra lärosätesbibliotek har visat stort intresse för det nya koncept som växt fram i form av Mau Reads som genomförs tillsammans med universitetets Kultursamverkan. I november arrangerade Malmö universitetsbibliotek i samarbete med Borås högskola en läskonferens, där 14 lärosäten deltog. 2024 var sista året som bokcirkklarna var en utvecklingsaktivitet – från 2025 är de en del av den ordinarie verksamheten. Fyra bokcirklar hölls under året och varje gång avslutas de med offentliga författarsamtal. Det betyder att författarna till bokcirkelböckerna, Nicolas Lunabba, Susanna Alakoski, Ia Genberg och Liv Strömquist, besökte Malmö universitet. Utöver bokcirkklarna arrangerades också andra samtal om böcker – sedan lång tid tillbaka kan personal på universitetet berätta om sina favoritböcker under vinjetten Bokstafetten. Det brukar ske två gånger om året och så var också fallet under 2024.

Utställningar och högläsning

- Årets utställning i Forskarnas galleri hette JAG. DU. VI. och handlade om olika aspekter på identitet. Tre forskare från olika discipliner deltog.
- Biblioteket arrangerade högläsning av förbjudna böcker under Malmö stads Förbjuden kultur-vecka. Flera bibliotekarier var engagerade och läste högt under lunchen ute i Orkanenbiblioteket.
- Studenternas galleri hade som vanligt två vernissager under året.
- Tolv utställningar med barnböcker skapades i hyllorna med barnlitteratur
- En doktorand genomförde gästutställningen Children's Literature and the War in Ukraine
- På bokväggen vid entrén fanns tio olika bokutställningar under året, bland annat baserade på aktuella teman.

Synliggöra samlingar

Under 2024 påbörjades ett arbete för att synliggöra bibliotekets fysiska samlingar. Målet är dels att göra besökare nyfikna på vad som finns i våra hyllor, dels att lyfta fram universitetets forskare och forskningsämnen. Arbetet fortsätter under 2025.

I Orkanenbibliotekets lärandemiljö har flera saker hänt under 2024. Eftersom de flesta studenter numera har egna datorer med sig har antalet fasta datorer minskats i den publika miljön och i C528. Under hösten gjordes också Seriehyllan om i samarbete med kursansvariga på Serieteckning och visuellt berättande på Malmö universitet och blev större, mer synlig och mer genomtänkt.

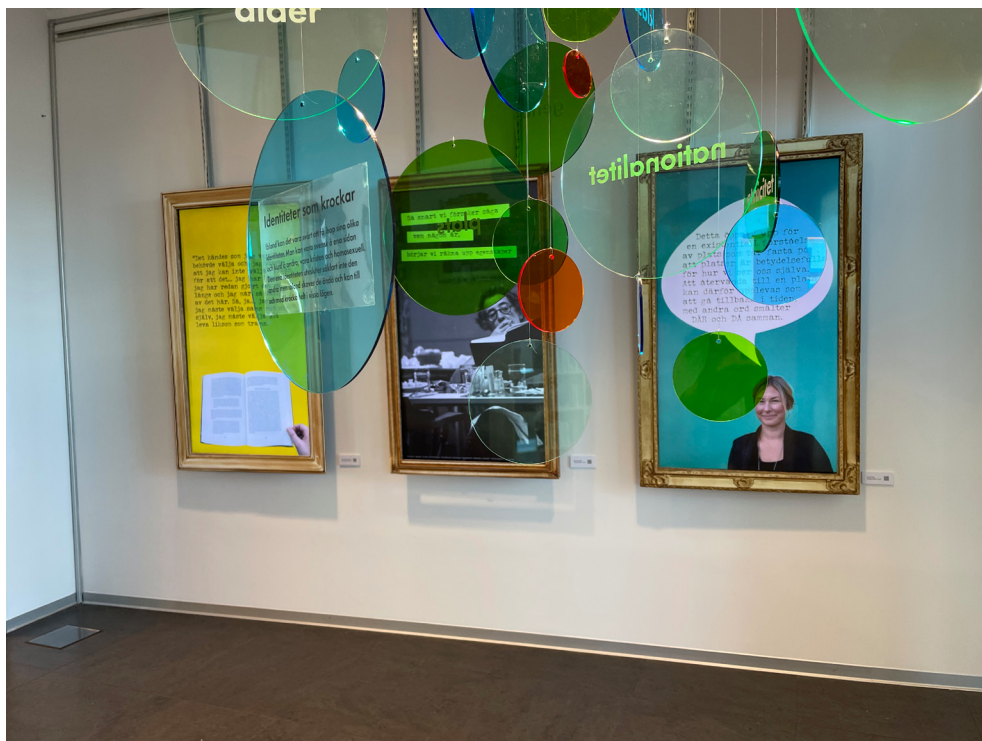
Under året infördes även konceptet PAUSA på Orkanenbiblioteket tillsammans med Studenthälsan. Nu finns fem olika Pausa-stationer där studenter kan pussla, sticka, spela spel, färglägga eller gå en konstrunda. Tanken är att påminna studenterna om hur viktigt det är med pauser i arbetet.

Seriehyllan september 2024

Utställningen JAG.DU.VI. hade vernissage i FORSKARNAS GALLERI i april 2024

Utställningen JAG.DU.VI. april 2024

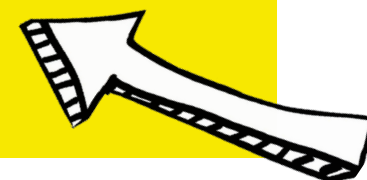

Högläsning under FÖRBJUDEN KULTURVECKA på Orkanenbiblioteket oktober 2024. Pernilla Tejera var en av dem som läste högt.

OD flyttar

Odontologiska fakulteten kommer att flytta på sikt, den ska husera i det planerade huset Amphitrite från hösten 2028. Men OD-biblioteket, i dess nuvarande form, finns bara kvar till sommaren 2025. Därefter ska samlingarna flyttas till Orkanen och delvis till HS. Under det gångna året påbörjades därför en förstudie om hur vi ska gå tillväga med flytten. Arbetet fortsätter under 2025 i projektform, där också biblioteksnärvaro i Klerken utforskas.

Antalet besökare:
2024 hade Orkanenbiblioteket 422000
besökare.

I januari 2024 var det boksläpp för bibliotekets jubileumsbok *Allas bibliotek – vår berättelse*. Boken skapades av bibliotekets medarbetare under ett och ett halvt år, för att uppmärksamma 25 års arbete – här kan man läsa om historia, lägesbeskrivningar och framåtblickande som sammantaget ger en bra bild av verksamheten på ett modernt universitetsbibliotek. På boksläppet fanns såväl rektor som tidigare kollegor på plats.

Utblick

Under vinjetten Utblick kan bibliotekets medarbetare regelbundet ta del av aktiviteter för omvärldsbevakning. Våren 2024 var temat läsning.

- Forskaren Lisa Dahlqvist talade om lyssningsläsning i högre utbildning.
- Bibliotekets medarbetare valde mellan att gå på studiebesök på Myndigheten för tillgängliga medier, MTM, eller till Lindängens bibliotek – platser i närområdet som arbetar med läsfrämjande på olika sätt.
- I maj arrangerades ett läsretreat, då alla som ville kunde sitta tillsammans och läsa valfri bok eller artikel.

Under hösten fortsatte utblicksträffarna, men då var det i stället bibliotek och beredskap som var temat.

- Docent Kristofer Hansson föreläste om Kris och kultur.
- Linda Wagenius, biblioteksutvecklare på Gotland, talade om bibliotekens roll i krissituationer.
- Höstens Utblick avslutades med en workshop som utgick från temat Kris och beredskap.

UTBLICK

ht-24

TEMA: BIBLIOTEK I BEREDSKAP

OKTOBER

9/10 BIBLIOTEKETS ROLL I KRIS

Linda Wagenius, biblioteksutvecklare
på Biblioteksutveckling Gotland
kl. 10 -12 C527

NOVEMBER

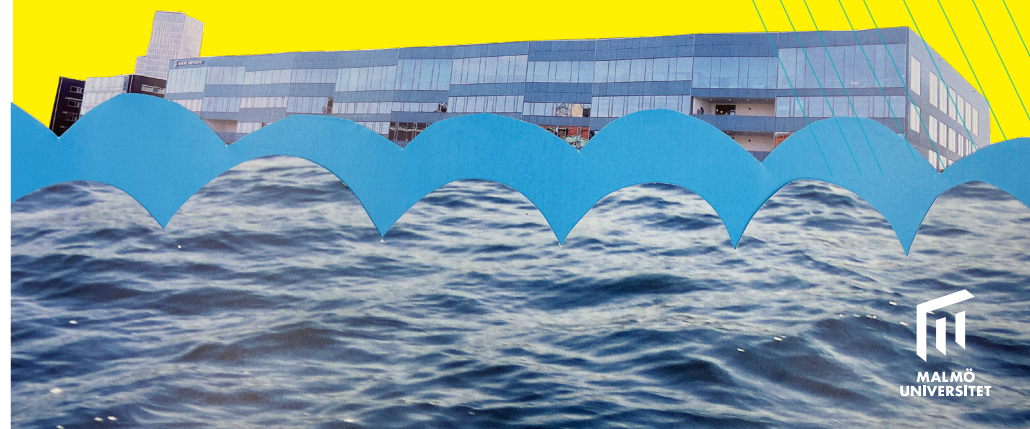
6/11 KRIS OCH KULTUR

Kristofer Hansson, Universitetslektor & docent i etnologi, Mau
kl. 10 -12 C528

27/11 Workshop VERKTYGSLÅDA FÖR BEREDSKAP

kl. 10 -12 C528 (frivilligt)

Mer info i KOMPETENSKANALEN på UB Teams

AI och kollegialt mentorskap

Under 2024 hade biblioteket flera kompetenstillfällen om AI för de egna medarbetarna. Tre spår var aktuella där kollegor delade med sig av sina kunskaper om publicering, sökning och utveckling.

Kollegialt mentorskap har funnits i ett par år nu och går ut på att två kollegor med liknande arbetsuppgifter från olika bibliotek regelbundet träffas fysiskt eller digitalt, diskuterar relevanta frågor och lär av varandra. Konceptet är mycket fritt, deltagarna får själva lägga upp samarbetet som de vill. Hittills har 16 av bibliotekets medarbetare haft en kollegial mentor på ett annat lärosäte. De flesta har haft mentorer på svenska bibliotek men fyra mentorskap har varit internationella genom kontakter i föreningen Liber.

Mer än tre fjärdedelar av bibliotekets medarbetare, jämnt fördelade mellan avdelningarna, var på någon kurs eller konferens under 2024.

Mycket kompetensutveckling sker också mer inofficiellt. Det finns ett stort digitalt utbud av gratis föreläsningar och nätverksträffar som många deltar i.

Bibliotekskollegor från bland annat Jönköping och Karlstad maj 2024

UB Kick off - bygg en egen chattbot, testa olika AI-verktyg

På Malmö universitetsbiblioteket var 50 personer anställda 2024, dessutom 11 studentmedarbetare.

REPRESENTATION - Lokalt på Malmö universitet

Rektors ledningsgrupp (LG)	Sara Kjellberg
Beredning för utbildning (BU)	Ewa Stenberg
Beredning för forskning & forskarutbildning (BFF)	Emma Nolin
Kommittén för forskarutbildning (KFU)	Martina Vall
Rådet för digitalisering (RåDIG)	Sara Kjellberg
Redaktionsrådet för studentnyhetsbrevet	Maria Brandström Eva Tornbjör
Förlagsråd för Malmö University Press	Sara Kjellberg
Styrgrupp för Servicecenter	Ewa Stenberg
Styrgrupp för Framtidens arbetsplats	Sara Kjellberg
Systemägarforum	Sara Kjellberg Emma Nolin Ewa Stenberg
Universitetsövergripande lärandemiljögruppen	Annsophie Olsson
Universitetsgemensam tillgänglighetsgrupp	Ewa Stenberg

REPRESENTATION - Regionalt, nationellt, internationellt

Chalmers institutionsråd för Vetenskapens kommunikation & lärande	Sara Kjellberg
Libris utvecklingsråd	Sara Kjellberg
Libris användargrupp	Helena Rydberg
Linnéuniversitetets biblioteksstyrelse	Sara Kjellberg
Mälardalens universitets biblioteksråd	Sara Kjellberg
Region Skånes biblioteksråd	Sara Kjellberg
SUHF - Expertgrupp för lärosätesbiblioteken	Sara Kjellberg
UKSG (United Kingdom Serial Group) Education and Event Subcommittee	Emma Nolin

PUBLIKATIONER

Dorthé, Lotti & Tornbjer, Eva. (2024). Allas bibliotek vår berättelse. *REVV*. (47:2, 22-23). Hämtad från <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:mau:diva-67951>

Fröjd, Pernilla, Tejera, Pernilla & Wogensen, Lotta. (2024). Mau Reads : Rekreativ läsning som nytt uppdrag för lärosätesbibliotek.. Presenterad på Mötesplats Profession – Forskning, 14 november 2024, Lunds universitet, Lund.
Retrieved from <https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:mau:diva-73096>

Kjellberg, Sara, & Castoriano, Martine (2024). Bokens betydelse för att skapa bibliotek: vad gör den fysiska boken med rummet? Presenterad på Mötesplats Profession – Forskning, Lund 14 november, 2024.
<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:mau:diva-72955>

Rydberg, Helena & Svensson, Anneli (2024). Tryckta tidskrifter på Malmö universitetsbibliotek. *REVV*. (47:3, 10).
Hämtad från <https://rauli.cbs.dk/index.php/revy/article/view/7258/7516>

KIMHUB, nätverksträff Jönköping university 15 -16 maj 2024

PRESENTATIONER

Brandström, Maria, Tornbjer, Eva, Tosting, Åsa. *En antologi blir till – del 2*. Nätverksträff Kimhub, Jönköping university, 15-16 maj 2024.

Kjellberg, Sara. Paneldeltagare *Bibliotekens roll i den hållbara omställningen* Mistra Environmental Communication i samarbete med Biblioteken vid Lunds universitet, Regionbibliotek Västernorrland och Svensk biblioteksforening, Lund, 14 november, 2024.

Kjellberg, Sara. Moderator hel konferens Libris utvecklingsdag, Kungliga biblioteket, Stockholm 6 november 2024.

Kjellberg, Sara. Paneldeltagare på konferensen *Tillgänglig läsning i högre utbildning – vad kan vi lära av varandra?*, MTM, Malmö 21 oktober 2024.

Kjellberg, Sara. Moderator panel *Policies and publishers - the transition to an open scholarly communication landscape*, Lund online, 22-24 oktober, 2024.

Kjellberg, Sara. Paneldeltagare *What's next? Actions for shaping the scholarly communication landscape*, Lund online, 22-24 oktober, 2024.

Kjellberg, Sara. Paneldeltagare på webinariet *Vad innebär den nya lagen om tillgänglighet för biblioteken?*, MTM 25 april 2024.

Kjellberg, Sara. Paneldeltagare *Responsible research* Högskolan i Borås, 5 mars, 2024.

Magnusson, Jenny, Stjernberg Tagesson, Helena, Zaar, Jessica. *Projekt informationstillgång och livslångt lärande för professioner- ett samarbete mellan Malmö universitetsbibliotek och Forskarskolan för yrkesverksamma inom socialtjänsten (FYS)*. Kunskap i Socialtjänsten, 16 oktober.

Nolin, Emma, Stenberg, Ewa. *Verksamhetsutveckling och kommunikation med användare*. Nätverket för verksamhetsutveckling och Nätverket för kommunikation på bibliotek, 18 oktober.

Tengstam, Ola. *Medieplanering och beståndsutveckling*. Föreläsning och seminarium på ABM, Lunds universitet, 5 mars 2024.

UB KICK-OFF
22 augusti 2024

Guidad tur i
VARVSSTADEN

Visning av EPA
(enheten för polisiärt arbete)
Polisutbildningen, Mau

UTBLICK - Läsretreat 22 maj 2024

MALMÖ UNIVERSITETS BIBLIOTEK
www.mau.se/Bibliotek/

maj 2025

